KING ARCTIC 100% BIOJÄÄHDYTINNESTE PROPYLEN

Päiväys: 19.11.2012 Edellinen päiväys: 5.7.2010

1. AINEEN TAI SEOKSEN JA YHTIÖN TAI YRITYKSEN TUNNISTETIEDOT

1.1 Tuotetunniste

1.1.1 Kauppanimi

KING ARCTIC 100% BIOJÄÄHDYTINNESTE PROPYLEN

1.1.2 Tunnuskoodi

114-JP3, 114-JP10

1.2 Aineen tai seoksen merkitykselliset tunnistetut käytöt ja käytöt, joita ei suositella

1.2.1 Käyttötarkoitus

Jäähdytinneste

1.3 Käyttöturvallisuustiedotteen toimittajan tiedot

1.3.1 Valmistaja, maahantuoja, muu toiminnanharjoittaja

	Koivunen Oy
Katuosoite	Malminkaari 12
Postinumero ja -toimipaikka	00700 Helsinki
Postiosoite	PL 115
Postinumero ja -toimipaikka	00701 Helsinki
Puhelin	010 65011
Telefax	010 6501202
Y-tunnus	0110111-0
Sähköposti	tiedotteet@koivunen.fi

1.4 Hätäpuhelinnumero

1.4.1 Numero, nimi ja osoite

Myrkytystietokeskus, Tukholmankatu 17, PL 790, 00029 HUS (Helsinki)
(09) 471 977 - 24 h (09-4711 vaihde)

2. VAARAN YKSILÖINTI

2.1 Aineen tai seoksen luokitus

Ei luokiteltu terveydelle tai ympäristölle vaaralliseksi eikä syttyväksi.
67/548/EEC - 1999/45/EC
-;

2.2 Merkinnät

Ei relevantti - ei luokiteltu
67/548/EEC - 1999/45/EC

2.3 Muut vaarat

-Muut terveysvaarat:
Ei ole odotettavissa, että tuote aiheuttaisi pitkäaikaista tai merkittävää silmien ärsytystä. Ei ole odotettavissa, että tuotteen hengittäminen, ihokosketus tai nieleminen olisi terveydelle haitallista.
Palo- ja räjähdysvaarat: Ei ole luokiteltu syttyväksi, mutta palaa. Ei kuitenkaan syty helposti.
Ympäristövaarat: -

3. KOOSTUMUS JA TIEDOT AINEOSISTA

3.2 Seokset

Vaaraa aiheuttavat aineosat

CAS/EY-numero ja rek.nro	EINECS	Aineosan nimi	Pitoisuus	Luokitus
57-55-6	200-338-0	Propyleeniglykoli (= Propan-1,2-dioli)	60-99%	-
19766-89-3	243-283-8	Natrium-2-etyyliheksanoaatti	1-4.9%	Repr. Cat 3; Xn; R63 Repr. 2, H361fd

3.3 Muut tiedot
R-ja H-lausekkeiden teksti - katso kohta 16.

4. ENSIAPUTOIMENPITEET

4.1 Ensiaputoimenpiteiden kuvaus

4.1.2 Hengitys
Siirrä potilas raittiiseen ilmaan, mikäli hän on altistunut erittäin suurille tuotemäärille hengitysteitse.

4.1.3 Iho
Varotoimenpiteenä on tahriintunut vaatetus ja jalkineet riisuttava. Roiskeet iholta huuhdeltava saippualla ja vedellä. Tahriintuneet vaatteet ja jalkineet hävitettävä tai puhdistettava huolellisesti ennen uudelleen käyttöä.

4.1.4 Roiskeet silmiin
Varotoimenpiteenä poistettava mahdolliset piilolinnsit ja huuhdeltava roiskeet silmistä vedellä.

4.1.5 Nieleminen
Ei saa oksennuttaa. Varotoimenpiteenä mentävä lääkäriin.

4.2 Tärkeimmät oireet ja vaikutukset, sekä välittömät että viivästyneet
Ei ole odotettavissa, että tuote olisi terveydelle haitallista.

4.3 Mahdollisesti tarvittavaa välitöntä lääketieteellistä apua ja erityishoitoa koskevat ohjeet
Ei ilmoitettu.

5. PALONTORJUNTATOIMENPITEET

5.1 Sammutusaineet

5.1.1 Sopivat sammutusaineet
Sammutukseen voidaan käyttää vesisumua, vaahtoa, jauhetta tai hiilidioksidia.

5.1.2 Sammutusaineet, joita ei pidä käyttää turvallisuussyistä
Ei ilmoitettu.

5.2 Aineesta tai seoksesta johtuvat erityiset vaarat
Tuote palaa vaikka ei syty helposti. Leimahduspiste on 100°C (suljettu kuppi).

5.3 Palontorjuntaa koskevat ohjeet
Paloalueille ei saa astua ilman asianmukaista suojavarustusta mukaan lukien itsekannettavaa hengityslaitetta.

5.4 Muita ohjeita
Ei ilmoitettu.

6. TOIMENPITEET ONNETTOMUUSPÄÄSTÖISSÄ

6.1 Varotoimenpiteet, henkilönsuojaimet ja menettely hätätilanteessa
Poistettava kaikki vuodon läheisyydessä olevat sytytyslähteet.

6.2 Ympäristöön kohdistuvat varotoimet
Estetään tuotteen leviäminen maaperään, pintavesistöön tai pohjaveteen ottamalla se talteen. Vuodoista ympäristöön on ilmoitettava ympäristönsuojeluviranomaisille.

6.3 Suojarakenteita ja puhdistusta koskevat menetelmät ja -välineet
Vuotolähde suljetaan, jos se voidaan tehdä turvallisesti. Vuotoalue puhdisteaan mahdollisimman nopeasti noudattaen kohdassa 8 olevia varotoimenpiteitä. Vuoto imeytetään ei-palavaan imukykyiseen aineeseen tai kerätään talteen pumppaamalla. Tarvittaessa siirrettävä tahriintunutta maaperää. Jätemateriaali siiretään astioihin ja hävitetään jätemääräysten mukaisesti.

6.4 Viittaukset muihin kohtiin
Katso kohta 8 - henkilökohtainen suojaus.
Katso kohta 13 - jätteiden käsittely.

7. KÄSITTELY JA VARASTOINTI

7.1 Turvallisen käsittelyn edellyttämät toimenpiteet

Vältettävä tuotteen joutumista maaperään, vesistöön tai viemäriin.

Staattista sähköä voi kerääntyä ja aiheuttaa vaaratilanteita tuotetta käsiteltäessä ja tämän vaaran minimoimiseksi voi astioiden maadoittaminen olla tarpeen. Tarkistettava kaikki mahdolliset staattisen sähkön varautumislähteet ja / tai sytytyslähteet (mukaan lukien tankkien ja astioiden täyttö, roisketäyttö, tankkien puhdistus, näytteenotto, mittaus, lastauksen siirto, suodatus, sekoittaminen, ravistaminen, vakuumityöstövaiheet) sekä käytettävä sopivia laimentamismenetelmiä.

Pakkausvaroitukset: Tuotepakkaus ei ole painepakkaus. Älä käytä painetta tyhjentämään pakkauksia tai se voi räjähtää räjähdysmäisesti. Tyhjät pakkaukset sisältävät tuotejäännöksiä 8kiinteää, nestettä, ja/tai höyryjä) ja voivat olla vaarallisia. Ei saa pkäyttää painetta, ei saa likata, hitsata, juottaa kovajuotteella, juottaa muutoin, porata, hioa, tai altistaa pakkauksia kuumuudelle, avoliekeille, kipinöille, staattiselle sähkölle tai muille sytytyslähteille. Pakkaukset voivat tällöin räjähtää ja aiheuttaa vaurioita tai kuoleman. Tyhjät astiat on valutettava täysin tyhjiksi, suljettava asianmukaisesti ja toimitettava astioita entisöivälle yritykselle tai hävitettävä asianmukaisesti.

7.2 Turvallisen varastoinnin edellyttämät olosuhteet, mukaan luettuina yhteensopimattomuudet

Astiat säilytettävä tiiviisti suljettuina. Vältettävä sytytyslähteitä.

7.3 Erityinen loppukäyttö

Ei ilmoitettu.

8. ALTISTUMISEN EHKÄISEMINEN JA HENKILÖNSUOJAIMET

8.1 Valvontaa koskevat muuttujat

8.1.1 HTP-arvot

Ei ilmoitettu

8.1.2 Muut raja-arvot

Biologisia raja-arvoja ei ilmoitettu.

8.1.3 Muissa maissa annettuja raja-arvoja

Valmistaja ilmoittaa propyleeniglykolin raja-arvoksi: 474 mg/m3, UK

8.1.4 DNEL

Ei ilmoitettu.

8.1.5 PNEC

Ei ilmoitettu.

8.2 Altistumisen ehkäiseminen

8.2.1 Tekniset torjuntatoimenpiteet

Käytettävä hyvin ilmastoidussa tilassa.

Tuotteen haitta arvioidaan kohtien 2 ja 3 mukaan ottaen huomioon ilmoitetut raja-arvot, työstömenetelmät ja muut työssä käytetävät kemikaalit. Mikäli tekniset ennalta ehkäisevät menetelmät eivät ole riittävät suojaamaan altistumiselta suositellaan alla olevien suojavarusteiden käyttöä. Käyttäjän on luettava ja ymmärrettävä ohjeet ja rajoitukset suojavarusteiden käytön osalta sillä suojavarusteet ovat yleensä tietylle aikavälille voimassa ja tietyille olosuhteille.

8.2.2 Henkilökohtaiset suojatoimenpiteet

8.2.2.1 Hengityksensuojaus

Hengityssuojain ei ole yleensä tarpeen.

8.2.2.2 Käsiensuojaus

Käytettävä suojakäsineitä mikäli roiskevaara. Valmistaja suosittelee neopreeni-, nitriilikumi-, PVC tai vinyylikäsineitä.

8.2.2.3 Silmien tai kasvojen suojaus

Käytettävä myös sivuilta suojaavia suojalaseja, jos roiskeet ovat mahdollisia.

8.2.2.4 Ihonsuojaus

Roiskevaaran yhteydessä käytettävä sopivaa suojavaatetusta riippuen työstömenetelmien, fysikaalisten vaatimusten ja muiden käytössä olevien kemikaalien mukaan.

8.2.3 Ympäristöaltistumisen torjuminen

Ei ilmoitettu.

9. FYSIKAALISET JA KEMIALLISET OMINAISUUDET

9.1 Fysikaalisia ja kemiallisia perusominaisuuksia koskevat tiedot

9.1.1	**Olomuoto**	Neste, oranssi
9.1.2	**Haju**	Raskas tai lievä haju
9.1.3	**Hajukynnys**	Ei ilmoitettu.
9.1.4	**pH**	Ei käytettävissä
9.1.5	**Sulamis- tai jäätymispiste**	Jäätymispiste: Tietoja ei käytettävissä
9.1.6	**Kiehumispiste ja kiehumisalue**	152°C
9.1.7	**Leimahduspiste**	100°C (Pensky Martens -suljettu kuppi)
9.1.8	**Haihtumisnopeus**	Ei ilmoitettu.
9.1.9	**Syttyvyys (kiinteät aineet, kaasut)**	Ei relevantti - tuote on neste
9.1.10	**Räjähdysominaisuudet**	
9.1.10.1	**Alempi räjähdysraja**	2.6 til- %
9.1.10.2	**Ylempi räjähdysraja**	12.5 til-%
9.1.11	**Höyrynpaine**	Tietoja ei käytettävissä
9.1.12	**Höyryntiheys**	Ei ilmoitettu.
9.1.13	**Suhteellinen tiheys**	1 kg/l (20°C)
9.1.14	**Liukoisuus (liukoisuudet)**	
9.1.14.1	**Vesiliukoisuus**	Liukenee veteen
9.1.14.2	**Rasvaliukoisuus (liuotin-öljy, yksilöitävä)**	Ei ilmoitettu.
9.1.15	**Jakautumiskerroin: n-oktanoli/vesi**	Ei ilmoitettu.
9.1.16	**Itsesyttymislämpötila**	Ei ilmoitettu.
9.1.17	**Hajoamislämpötila**	Ei ilmoitettu.
9.1.18	**Viskositeetti**	Ei ilmoitettu.
9.1.19	**Räjähtävyys**	Ei ilmoitettu.
9.1.20	**Hapettavuus**	Ei ilmoitettu.

9.2 Muut tiedot
Ei ilmoitettu.

10. STABIILISUUS JA REAKTIIVISUUS

10.1 Reaktiivisuus
Tuotetta pidetään stabiilina normaaleissa ympäröivän käsittely- ja varastointiolosuhteissa lämpötilan ja paineen osalta.

10.2 Kemiallinen stabiilisuus
Tuotetta pidetään stabiilina normaaleissa ympäröivän käsittely- ja varastointiolosuhteissa lämpötilan ja paineen osalta.

10.3 Vaarallisten reaktioiden mahdollisuus
Tuote voi reagoida vahvojen happojen tai voimakkaiden hapettimien, kuten kloraattien, nitraattien, peroksidien, jne. kanssa.

10.4 Vältettävät olosuhteet
Tuotetta pidetään stabiilina normaaleissa ympäröivän käsittely- ja varastointiolosuhteissa lämpötilan ja paineen osalta.

10.5 Yhteensopimattomat materiaalit
Vältettävä vahvoja happoja tai voimakkaita hapettimia, kuten kloraatit, nitraatit, peroksidit, jne.

10.6 Vaaralliset hajoamistuotteet
Haitallista polymerisaatiota ei muodostu.

11. MYRKYLLISYYTEEN LIITTYVÄT TIEDOT

11.1 Tiedot myrkyllisistä vaikutuksista

11.1.1 Välitön myrkyllisyys
LD50-arvoja ei ole käytettävissä.

11.1.2 Ärsyttävyys ja syövyttävyys
Ei ilmoitettu

11.1.3 Herkistyminen
Ei sisällä herkistäväksi luokiteltuja aineita.

11.1.4 Syöpää aiheuttavat, perimää vaurioittavat tai lisääntymiselle vaaralliset vaikutukset
Tuote sisältää 2-etyyliheksaanihapon natriumsuolaa. 2-Etyyliheksaanihappo (2-EXA) on aiheuttanut eläinkokeissa suurentuneen maksan ja kohottanut entsyymitasoja kun rotille syötettiin ainetta toistuvasti. Kun ainetta annettiin raskaana oleville rotille ruoan tai juomaveden yhteydessä aiheutti aine sikiövaurioita ja poikasten viivästynyttä kehitystä syntymän jälkeen. Lisäksi 2-EXA heikensi naarasrottien hedelmällisyyttä. Sikiövaurioita havaittiin hiirien sikiöillä, joille annettiin natrium-2-etyyliheksanoaattia istukan kautta ruiskeena.

11.1.5 Elinkohtainen myrkyllisyys - kerta-altistuminen
HENGITYS: Ei ole odotettavissa, että tuotteen hengittäminen olisi terveydelle haitallista.
IHO: Ei ole odotettavissa, että tuotteen ihokosketus olisi terveydelle haitallista.
ROISKEET SILMIIN: Ei ole odotettavissa, että tuote aiheuttaisi pitkäaikaista tai merkittävää silmien ärsytystä.
NIELEMINEN: Ei ole odotettavissa, että tuotteen nieleminen olisi terveydelle haitallista.

11.1.6 Elinkohtainen myrkyllisyys - toistuva altistuminen
Ei ilmoitettu

11.1.7 Aspiraatiovaara
Ei relevantti - ei sisällä aspiraatiovaaralliseksi luokiteltua ainetta.

11.1.8 Muut terveysvaikutuksiin liittyvät tiedot
Ei ilmoitettu

12. TIEDOT VAARALLISUUDESTA YMPÄRISTÖLLE

12.1 Myrkyllisyys

12.1.1 Myrkyllisyys vesieliöille
Ei sisällä ympäristölle vaaralliseksi luokiteltuja aineita. Arvioidaan että tuote ei ole haitallista vesieliöille.

12.1.2 Myrkyllisyys muille eliöille
Ei ilmoitettu

12.2 Pysyvyys ja hajoavuus

12.2.1 Biologinen hajoavuus
Arvioidaan, että tuote on nopeasti biologisesti hajoava.

12.2.2 Kemiallinen hajoavuus
Ei ilmoitettu

12.3 Biokertyvyys
Ei tietoja.

12.4 Liikkuvuus maaperässä
Tuote liukenee veteen.

12.5 PBT- ja vPvB-arvioinnin tulokset
Ei ilmoitettu

12.6 Muut haitalliset vaikutukset
Ei ilmoitettu

13. JÄTTEIDEN KÄSITTELYYN LIITTYVÄT NÄKÖKOHDAT

13.1 Jätteiden käsittelymenetelmät

Tuote ei ole luokiteltu, mutta sisältää terveydelle vaarallisia aineita ja on siksi hävitettävä ongelmajätteenä. Valmistajan ilmoittama jätekoodi: 16 01 14: jäätymisenestoaineet, jotka sisältävät vaarallisia aineita; on ongelmajätettä - katso YMa 1129/2001. Jätteet voidaan myös toimittaa öljynkeräykseen valmistajan mukaan. Jätteet siirrettävä jäteastiaan hävittämistä varten. Pyrittävä aina käyttämään uudelleen ennen jätteiden toimittamista ongelmajätepisteeseen.

14. KULJETUSTIEDOT

14.1	**YK-numero**	Ei relevantti
14.2	**Kuljetuksessa käytettävä virallinen nimi**	Ei relevantti
14.3	**Kuljetuksen vaaraluokka**	Ei luokiteltu kuljetuksia varten
14.4	**Pakkausryhmä**	Ei relevantti

14.5 Ympäristövaarat
Ei relevantti

14.6 Erityiset varotoimet käyttäjälle
Ei relevantti

14.7 Kuljetus irtolastina MARPOL 73/78 -sopimuksen II liitteen ja IBC-säännöstön mukaisesti
Ei relevantti

15. LAINSÄÄDÄNTÖÄ KOSKEVAT TIEDOT

15.1 Nimenomaisesti ainetta tai seosta koskevat turvallisuus-, terveys- ja ympäristösäännökset tai -lainsäädäntö
CLP-asetus 1272/2008
KTT-asetus EY nro 453/2010
REACH-asetus 1907/2006
Seosten osalta ylimenokautena seosdirektiivi 1999/45/EY
HTP-julkaisu 2012

15.2 Kemikaaliturvallisuusarviointi
Ei laadittu.

16. MUUT TIEDOT

16.1 Muutokset edelliseen versioon
EU-asetuksen 453/2010 mukaan päivitetty KTT. Lähes joka kohtaan tehty muutoksia.

16.2 Lyhenteiden selitykset
CLP: Classification, Labelling, Packaging, Luokitus, merkintä ja pakkaaminen
EC50: Effective concentration; Pitoisuus, joka aiheuttaa vaikutuksia 50% koe-eläimiin kokeen aikana
EY: Euroopan yhteisö
HTP: Haitalliseksi tunnistettu pitoisuus
LC50: Lethal concentration: LC50 on pitoisuus, joka tappaa puolet koe-eläimistä kokeen aikana
LD50: Lethal Dose 50; LD50 on annos, joka tappaa puolet koe-eläimistä kokeen aikana
REACH: Registration, Evaluation, Authorisation and restriction of CHemicals- REACH-asetus koskee kemikaalien rekisteröintiä, arviointia, rajoitusta ja lupamenettelyä

16.3 Tietolähteet
Valmistajan toimittama tiedote 22.9.2006

16.4 Käytetty menetelmä luokituksen arvioinnissa
Ei luokiteltu seosdirektiivin mukaan.

16.5 Luettelo R-lausekkeista, vaaralausekkeista, S-lausekkeista ja/tai turvalausekkeista

R63	Voi olla vaarallista sikiölle.
H361	Epäillään heikentävän hedelmällisyyttä. Epäillään vaurioittavan sikiötä.

16.6 Työntekijöiden koulutus
Ei ilmoitettu

16.7 Käyttörajoitukset

Ei ilmoitettu

16.8 Lisätiedot

Koivunen Oy, Jyrki Laamanen , puh: 010 65011

Päiväys 19.11.2012